

ÖLÖSTŐ: BELENCSEK SÁNDOR

ÖLÖSTÉS IDEJE: 1977.

TART.: A HALÁL ELŐZELEI (KÉRDŐÍV ALAPJÁN)

11 lap

Földrajzi mutató: KAPOSMENTE

Szakmutató: XIX, A, 4

PAPÍRIPARI VÁLLALAT

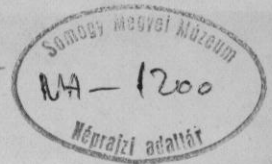

KISKUNHALASI GYÁRA

LELTÁRSZÁM

ÁTVETVE AZ EGYÉGES LTK. 3630-as TETELE ALÓL

1. A haláljelzőjelei. kérdőív

Halált jelent-e ha a halott?

- Ha a halott a koporsóban felre fordul igen
 Ha a koporsót, a virágok elejtik.
 Ha a szentmihályi virágok közül, valaki rosszul len
 A halott arca rit örege, öreg halott követi
 Ha szép fiatalos akkor fiatal halála követi
 A halottas menest mász népevel találkozik
 Halottira való harangszó szomorúan szól.
 A halottira való utolsó harang kondulása kis,
 nagy, vagy közepes harang kondult meg utóljára
 kis harangé, újszülött, közepes fiatal, nagy harang, örege.
 A halott szobájában nem fújják el a lámpát,
 hanem gyertyát gyújtanak és a lámpát égve virákkal

2. Halált jelent-e ha:

- Csillag fut le az éjéről, valakinek a telkét jón
 A karácsonyi szél megmútatja, hogy kik halnak meg
 Többet az újévben, déli szél, észak, férfi hal
 A karácsonyi hóvihár sok lesz a halálent és az át-
 lat hullás a faluban.
 A karácsonyi égődörge villámlás böfömmis, kevés halál
 Az, akinek a portájára hóhalmozhat hord a szél
 Ott rövidesen halálcset lesz. Karácsonykor
 Akinek a portájára villám csap be: Ott is halál
 ent lesz három éven belül.
 Akinek a szőlőbeli présházába csap be:
 Ott a távolabbi hozzátartozó hal meg.

3. Halált jelent-e ha a csecsemő, kisgyerek:

- Pici korában nevet. Igen azt jelent
 Röközjet nőesen ringatják.
 Hason fekre alszik
 Jindis körben classzik
 Ha igen okos.
 Két szem között hékerevke látszik

4. Halált jelentenek-e bizonyos gyerek játékok?
 Ha a gyerek keresztet csinál
 temetői játék
 Ha a gyerek a környező elhaltakkal foglal-
 kozik, és ezeket gyakran emlegeti.

5. Halált jelent-e a test egyes részei? pl.
 Pinos - kikeresés, íze
 Hajfonások kimaradt isomó.
 Foggal súrlés.
 Két fogor alul, vagy felül,
 a tenyérre végigfutó barázdát.
 A szája köröm.
 Ha pinteken megszesült új, ha a láb, akkor
 a rokonságban lesz haláleset.
 hátra felé menés is.

6. A halál előjelei.
 Milyen álmot jelent halált? pl
 Ha igen milyen alszik, és éjfélkor
 gyakran felbred.
 Ha álmot alant, nem bír aludni.
 Ha temetőben jár.
 Ha gödröt ás.
 Ha kútba esik, vagy lemegy oda.
 Ha alomban gyilkol.
 Ha magzatát elemészti.
 Ha a foga kiesik, vagy
 fájdalom nélkül kitűnnek. Ha fej
 akkor valaki rokon vagy ismerős hal meg.
 Ha halállepkét lát egyet, akkor ismerős
 ha kettőt akkor közeli hozzátartozó, hal.
 Ha fejeskaposztát lát, vagy ved.
 Ha a szűz Máriát látja. ^{álomban}
 Ha a megfeszített Jézust látja

7. Halál jelent-e a környékön
 Az új pár egyike, vagy mindkettő-e
 a gyertyája szomorúan ég.

7. baggyadtan somorrián és a gyertyája.
Ha a lakodalmi násznépe temető mellett
kell, hogy elvonuljon, és az újságnak
nem szabad a temetőt látni.
felre víz vagy a szemét eltakarja.
A lakodalmas násznépnek nem szá-
bad a temető mellett dalolni.

8. Halált jelentenek-e bizonyos napokon
történió események? pl
Ha a kútveder püenteken eikbe a kútba
szakadai folytan.
Ha valaki fajdalmas püenteken vagy ehhez
egy hétre vagy püenteken fehérneműt rühiet
mos: Azt villám csapja agyon.
E napokon morott rühieban se járjon
mert ilyen az úton is agyon vágja.
Újesteendő napján nő edény eltörök
valaki elesik.
Aki halottak hetében meszel, vagy ka-
puztat savanyit be. mosni sem jó.

9. Halált jelent-e ha a falat vagy a plafont
valami kaperja. igen
Ha fal megreped.
Ha rosszszél nő ki belőle.
Az ajtó, ablakot valami mekpopotatja.
Az éti sötétben láthatatlan sötét árny elsuhan
- Ha lakás ablaka előtt: rövidesen halál lesz.
Az ajtó elé erő zivindely csúsz, is
Az ajtó előtt megreped a föld, a szétarszájtól.
Ha valaki nagyntra indul, és utána harangoz-
nak, és ha násznépe után harangoznak.
Ha az ablakúveg vagy tükör meveretes napon megreped
pl ünnepek harangon, újer hűvet pümköndkor
pl Kisgyereket tükörbe nézik, amig beszélni nem tud
Keménye behorpad.
Ha a bútorzat patlog ropog. folytata's 1.

9. A halál előjelei.

A kép magától leesik, ömlesztörök. 2 yu

Ha valaki nagy útra indul és útna
harangoznak. (ugyan csak ha.)

Ha a nőszőpe útna is harangoznak ott
az utközárpar otthonában lesz rövides halál.

A falibra magától megegett.

Ha a beteg gyertyája homályosan ég.

Szilvester este tollapogácsát sütöttek és min-
denkinek egy pogácsát kiszemelték is ebbe tollat
tűrdelték, és akinek a pogácsájában megegett
a baromfi szárnytoll az abban az évben meghal.

Az is előfordult, hogy trifából a tűzfőlött megperrel-
ték a tollat leginkább a rossz gyerekeket és ijesz-
tették, hogy az évben egy éven belül meghal.

A sárító kötél alatt átújni halál, ha nem
újík vissza. Aharató halált jeleut

A kút mellett elcsúszni, elcsúzni, vízbe fullni
közel álló valakinek.

10.

Halált jeleut-e? ha a kenyér sütőkörben
megreped. elválk a héjától igen

A kenyérrre viseltet ruhadarabot rátesznek
A kenyértésztá körös-körül kikel és lefoj a szakajtóból

Ha 13. an úlnak egy asztalnál és ebből 3. idegeu
vízzel kocintanak. társaságban.

Aki evés körben a kanalat leejti
Éjjel 2 óra előtt teritenek a hárbau

11. Halált jeleut-e?

Temetőben tépett virágot hara visznek
A szobába vitt fehér lilium is jármin anda-
lító halált okoz. éjjel.

temetői halottas vagy a lakodalmas virágot
elejtési. halált jeleut.

12. Halált jeleut-e

Ha a kútba az orrát le, vagy feltartva vonyít.
Ha felvált meghalt, és abban az órában

ott a közelben vönjít-tütül a kütya, akkor
ott a közelben rövidesen halálra let lesz.
A kütya gödröt is, is beugrat a hársba.
A macska karácsonyi újít ijjel nyávos
A macska tükörbe nézve mosakodik,
vagy lisztalkodik.
A tyúkok magarra felszállva kotkodálnak.
A tyúk sárgája nélkül aprít tojik, ha át dob-
ják a hártetön is nem török el is vissza
dobják is akkor sem török szét: akkor
megmarad a hatalmas beteg is fel göppül
Ha össze török a törpe-tojás akkor halál lesz.
Ha a kakas ijfelkor küköréket, hold fogtakor

13/ Italált jelent-e?

Vakond ha feltúrja a hártörít, igen
Tegen valakit kitér a hártöt
Delevér a hártörül reptek
A kükörék a hártetön, a keményen kükörök
Ha az ablakon kükörök be birtos halál
Ha az égér, a kamrában lyukat rág a kenyér
belsejébe.
Ha nyáron az éji cirpelő bogár a lakás-
ban, sötétben cirpel, halál

Össze állította Gyelencsér Sándor nyávos
A Gombóvár is Nagybörki környékén
zárított rigeleki jegyzetemből
A régen hallottakból

Gombóvár 1977 I. 4 én

A halál előjelei

1. Halált jelent-e ha a halott

- a/ feje a koporsóban félrebillen /pl. arról az oldalról hal meg vki
- b/ arca öreges, fiatalos, szomorú, szép /pl. öreg, fiatal, stb. következik/ szeme nyitva marad
- c/ teste sokáig meleg
- d/ Halált jelent-e ha vkinek temetéskor a kalapja beleesik a sirba?
- e/ ki hal meg, ha a halottas menet vkinek a háza előtt vkivel találkozik? /pl. akinek a háza előtt, akivel találkoznak stb./
- f/ asszony vagy férfi lesz-e a következő halott, ha a temetéskor asszony vagy férfi megy be utolsónak a temetőbe?
- g/ Meghal-e vki ha a harang különös hangon /pl. tompán zúg?
- h/ Milyen koru hal majd meg, ha a halottnak való harangozáskor a kicsi, nagy vagy a közepes harang kondul meg utoljára? /pl. fiatal, öreg, középkorú stb./
- i/ El szabad-e fujni a lámpát a halott szobájában? /pl. akkor az illető meghal/

2/ Halált jelent-e ha

- a/ egy csillag lefut az égről
- b/ A szél iránya megmutatja-e, hogy kik fognak meghalni /pl. karácsonykor déli szél: sok asszony; északi szél: sok férfi, stb./
- c/ A hó mennyisége megmutatja-e kik fognak meghalni /pl. ha inkább nappal esik férfiak, ha inkább éjjel, asszonyok stb./
- d/ Milyen más égitesttel, természeti jelenséggel kapcsolatos halálelőjelet ismernek még?

3. Halált jelent-e ha a csecsemő, kisgyerek

- a/ pici korában nevet
- b/ kelengyéjét dobozban tartják
- c/ bölcsőjét üresen ringatják
- d/ a lába az ajtó felé van, amikor dajkálják
- e/ hasrafekeve alszik

A halál előjelei - 2 -

- f/ fürdetés közben a vízben elalszik
- g/ valamit kíván s nem adják oda neki
- h/ igen életrevaló, vagy okos
- i/ szépnek mondja az anyja
- j/ két szeme között kék erecske látszik
- k/ első ruháját nem a keresztanya veszi
- l/ Milyen más csecsemővel, kisgyerekekkel kapcsolatos halál-előjelet ism?

.....

4. Halált jelentenek-e bizonyos gyerekjátékok

- a/ házban labdázás
- b/ fa vagy kő keresztet csinálnak
- c/ keresztre vizelés
- d/ temetősi játék
- e/ Milyen más gyermekjátékkal kapcsolatos halálelőjelet ism. még?

.....

5. Jelentenek-e halált a test egyes részei? pl.

- a/ piros fül
- b/ hajfonáskor kimaradt csomó
- c/ hosszú hajjal születés
- d/ nagy bajusz
- e/ foggal születés
- f/ falülről jövő szemfog
- g/ az anya emlője fáj mikor gyermeke beteg
- h/ tenyéren végigfutó ér
- i/ az elhaló ujj
- j/ az ujjhegyek megsárgulása: "gyertyafüst"
- k/ ha pénteken megvágja az ujját
- l/ ha idegen huzza le ujjáról a gyűrűt
- m/ ha hüvelykujját a szájába veszi
- m/ a megsárguló köröm
- o/ a lábbal való harangozás
- ó/ a hátrafelé menés
- ö/ ha magára vagy a lábára köp
- ő/ ha az állapotos asszony teje folyik
- p/ Milyen testrészekkel kapcsolatos előjelet ismernek még?

.....

A halál előjelei - 3 -

- 6. Milyen álm jelent halált? pl.
 - a/ ha nagyon mélyen alszik
 - b/ ha nem tud aludni
 - c/ ha temetőben jár
 - d/ ha gödröt ás
 - e/ ha halott rokonnak ad valamit
 - f/ ha az asszony lánynak álmodja magát
 - g/ ha magzatát vagy gyermekét elemésztí
 - h/ ha hosszú haja nő
 - i/ ha fésülködik
 - j/ ha a foga kiesik
 - k/ ha a fogát kihuzzák /ha fájt: rokon; családtag; ha nem: ismerős/
 - l/ ha halálpillangót lát
 - m/ Milyen egyéb álmok jelentenek halált?

.....

- 7. Halált jelent-e esküvőkor
 - a/ ha a menyasszony vagy vőlegény gyertyája nem jól ég
 - b/ Milyen esküvőhöz fűződő halálelőjelet ismernek még?

.....

- 8. Halált jeleznek-e bizonyos napokon történő események?
 - a/ ha pénteken lelk ki a hideg, pénteken hal meg
vagy asszony, vagy férfi
 - b/ ha karácsony böjtben idegen férfi jön a házba /férfi hal meg/
 - c/ ha ujesztendő napján valami eltörik
 - d/ ha ujesztendő napján valaki elesik
 - e/ Milyen más naphoz fűződő előjelet ismernek még?

.....

- 9. Halált jelent-e ha a falat láthatatlanul vmi kaparja
 - a fal megreped
 - növény nő ki belőle
 - a/ az ablakot, ajtót láthatatlan vmi megkopogtatja
 - b/ az ajtó megától kinyilik
 - c/ az ajtó valaki után kinyilik
 - d/ az ajtó elé esik egy zsendely, cserép
 - e/ az ajtó előtt megreped a föld a szárazságtól
 - f/ az ablaküveg vagy a tükör magától megreped
 - g/ kisgyermeket egy éves koráig tükörbe nézetik
 - h/ a kemence behorpad, összedül

A halál előjelei - 4 -

- i/ a szoba földje, behorpad, a padozatból növény nő ki
- j/ a bútor, szekrény, asztal, szék, ágy v. gerenda, képek nélkül ropog, pattan
- k/ a kép magától leesik, összetörik
- l/ az óra ismeretlen okból megáll, v. beharangozás közben ütm/ pohár, üvegedény, lámpaüveg csörömpöl, elpattan, eltörök
- n/ tányér ok nélkül összezsúrdul, elpattan evés közben
- o/ a korsóban sokáig csörög a csörgő
- ó/ egy asztalnél 3 gyertya ég, a gyertya végén csomós hamu lesz a vki fölé hajlik, a beteg gyertyája homályosan ég
- ö/ a szárító kötél alatt vki átbujik s nem bujik vissza
- ő/ legény korában nem csinált motollát s mint férj készít a feleségének /az asszony meghal/
- p/ leány korában nem csinált nyüstöt s mint asszony köti /férje meghal/
- r/ Milyen más házzal, házrészsel, házhoz tartozó tárggyal kapcsolatos halálelőjelet ismernek még?

.....

10. Halált jelent-e ha a kenyér sütés közben megreped
- a/ kereszt alakban elreped
 - b/ elválík a héja
 - c/ a kenyeret domború felére állítják
 - d/ a kenyérrre vmit rátesznek
 - e/ a kenyér pattan
 - f/ a tészta kikel a szakajtóból
 - g/ egy idegen véletlenül úgy lép a házba hogy közben eszik
 - h/ 13-an ülnek egy asztalnál
 - i/ barátok vízzel koccintanak
 - j/ kanalát evés közben elejti
 - k/ éjjelre vagy éjszakára teritenek a házban
 - l/ Milyen más étellel, evőeszközzel, evéssel kapcsolatos előjelet ism. még?

.....

11. Halált jelent-e ha
- a/ kankalint visznek be a házba
 - b/ temetőből tépett virágot visznek a házba
 - c/ a kazal fa az udvaron leomlik
 - d/ Milyen más növényhez, fához kapcsolódó előjelet ism.még?

.....

A halál előjelei - 5 -

12. Halált jelent-e ha

- a/ a kutya az orrát lefelé, a ház felé tartva, felfelé tartva vonyit
- b/ a kutya a házfal tövét, asztal alatt a konyha földjét. az ajtót kaparja
- c/ a kutya gödröt ás, beugat az ablakon
- d/ a macska karácsony és ujév éjjel nyávog
- e/ a macska tükörben nézi magát
- f/ idegen fehér ló az udvarba szalad
- g/ szarvasmarha a temetésnél bögg
- h/ a tyúk kukorékol, a ház tetejére repül; sárgája nélküli kis tojást tojik
- i/ a tyúkok kotkodácsolnak s vki közójük dob vmit, erre elhallgatnak
- j/ a kakas karácsony böjtjén, ebéd idején kukorékol
- k/ Milyen más háziállatokhoz fűződő előjelet ismernek még?

13. Halált jelent-e, ha

- a/ a vakond felturja a szoba földjét, a házból kifelé túr
- b/ a denevér a ház körül repked, beszáll a szabad kéménybe
- c/ a kuvik a kéményen, a háztetőn, a ház környékén kuvikkol

=====

Az adatgyűjtés helye: -----

Időpontja: -----

Az adatközlő neve: -----

/asszonyoknál leénynév/ -----

Születési helye: -----

Ideje: -----Vallása: -----

Foglalkozása: -----

Lakása: -----

=====

Rippel Rónay Máté-nek
Néprajzi veretéseje.

Kaposvár.

Osztóstan vissza küldöm a halál előjelei
kérőlevelet lemásolva véget.

Nagyon szépen köszönöm a kedvességét
Már fél év páfázattal nem jövök mert
nem készülttem el a kintatással.

Adolip is ha van valamilyen kérdőív amelyet
még nem dolgoztam fel. Kírem elküldeni fel-
dolgozásra véget. Maradtam munkatérre idővelletleg
Eplencsés Sándor nyugd. Zombóvár 977 VIII. 10.